

کفر

کلیدواژه: کفر، حرص، حسد، تکبر، استکبار.
پرسش: این حدیث از کیست؟ ریشه‌های کفر سه چیز است: حرص، بزرگ‌منشی و حسد ورزیدن.
پاسخ:

فهرست مندرجات

- ۱ - راوی حدیث مزبور
- ۲ - متن و ترجمه حدیث
- ۳ - معنای استکبار در حدیث
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

راوی حدیث مزبور

حدیث مورد سؤال چنان‌که در کتاب شریف کافی آمده است، از امام صادق - علیه‌السلام - است.

متن و ترجمه حدیث

متن حدیث چنین است:
"الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي بصير قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - أُولُو الْكُفْرِ ثَلَاثَةٌ الْجِرْمُ وَالْإِسْتِكْبَارُ وَالْحَسَدُ؛ فَأَمَّا الْجِرْمُ فَإِنَّ أَدَمَ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - جِئَ نَهْيَ عَنِ الشَّجَرَةِ حَمَلَةَ الْجِرْمِ عَلَى أَنْ أَكَلَ مِنْهَا وَأَمَّا الْإِسْتِكْبَارُ فَإِبْلِيسُ حَيْثُ أَمَرَ بِالسُّجُودِ لِأَدَمَ فَابَى وَأَمَّا الْحَسَدُ فَأَيُّهَا أَدَمُ حَيْثُ قَتَلَ أَخَذَهُمَا صَاحِبَةً"; [۱] امام صادق - علیه‌السلام - فرمود: اساس کفر سه چیز است: حرص، استکبار و حسادت ورزیدن؛ حرص باعث شد تا حضرت آدم - علیه‌السلام - پس از نهی از خوردن میوه درخت ممنوعه به سراغ آن برود، اما استکبار سبب شد تا ابلیس پس از امر به سجده آدم از آن سرپیچی کند و حسد سبب قتل یکی از فرزندان آدم به دست دیگری شد.

معنای استکبار در حدیث

تذکر این نکته ضروری است که در این روایت استکبار به معنای بزرگ‌منشی نیست؛ چنان‌که شما معنا کرده‌اید؛ چراکه بزرگ‌منشی یعنی بزرگواری و بزرگواری در مقابل دانات و پستی است که نه تنها در آموزه‌های دینی از آن نهی نشده، چه بسا مورد ترغیب و ستایش قرار گرفته است؛ بلکه منظور از استکبار در این کلام امام صادق علیه‌السلام، تکبر و خودبزرگ‌بینی است که مورد نهی واقع شده است.

پانویس

۱. ↑ کلینی، کافی، ج ۲، ص ۲۸۹، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۴۵ ش.

منبع

پایگاه اسلام کوئست.